

necessiten per desenvolupar la seva funció.

No diré pas que la nostra tasca no és complexa i que no presenta dificultats i està exempta de problemes. Però, avui i des de sempre, aquestes són circumstàncies naturals i inherents a la nostra feina perquè no treballem amb **objectes** sinó amb **subjectes**. Aquesta és la premissa sobre la qual convé reflexionar. Aquest és el fet transcendental i únic que no pot deixar de banda cap anàlisi, cap estadística, cap diagnòstic ni cap tractament mediàtic de tot allò relacionat amb l'educació. Bo i més quan la tasca educativa és un procés de construcció de coneixement, de valors i de la pròpia personalitat; un camí cap a la vida adulta que no permet fer valoracions quantitatives basades en resultats immediats i concrets.

Avui més que mai es parla de la importància de l'educació. També avui més que mai es parla de la seva crisi i del seu fracàs. Donant un cop d'ull als diaris i als informatius dels diferents canals televisius, és evident que el que es ven són les males notícies, que guanyen, i de bon tros, els titulars amb missatges positius, principalment en l'àmbit educatiu. Encara que a la majoria d'aules de les nostres escoles i instituts es treballa amb normalitat i s'hi desenvolupen amb èxit projectes educatius de qualitat, la presència creixent en l'opinió pública d'adversitats i malvolences entorn de l'educació i les escoles fa córrer el risc

de caure en una perillosa generalització dels dèficits i de les mancances educatives, les quals poden causar una percepció global de fragilitat i pessimisme no desitjables. En aquest sentit, un cas exemplificador és la conclusió que hom podia treure d'alguns dels debats que es van emetre a TV3 durant la setmana dedicada a l'educació; també, el tractament frívol de les figures de professors i alumnes que apareixen com a protagonistes a determinades sèries televisives.

Sortosament, les aules de les escoles i instituts estan plenes de diversitat, com diversa és la societat. En conseqüència, ¿no és cert que les dinàmiques que viuen les institucions escolars són un reflex de les que es viuen a la societat? La competitivitat, l'individualisme, l'ànsia de consum, el culte a les aparences i a l'èxit fàcil i altres valors que freqüentment cotitzen a l'alça en el món d'avui, han anat calant com una pluja fina fins a infiltrar-se en la quotidianitat individual i col·lectiva de forma gairebé inconscient. D'aquest context, els nostres alumnes no se n'escapen i, alhora, en són víctimes. Perquè, ¿què i com aprèn un noi o noia en ple procés de creixement i desenvolupament fisiològic, intel·lectual i moral davant d'aquest model social de conducta? Sovint, el modelatge que particularment exerceix la televisió sobre l'aprenentatge de determinats valors i conductes en els nois i noies —subjectes

EDUCAR

O DESEDCAR

M. ALBA PUIGPELAT I PALLARÈS

Si els docents només féssim cas dels diagnòstics que, des de fa temps, ens arriben sobre la salut del sistema educatiu i de la funció docent, és obvi que hauríem d'estar submergits en un estat de desànim i de crisi permanent. Les estadístiques repetitives sobre el fracàs escolar focalitzades bàsicament a l'ESO, les picabaralles dels polítics de torn entestats —involuntàriament, vull pensar— a dirigir des del poder el desconcert, la provisionalitat i el conseqüent malestar al món educatiu, i el tractament dels aspectes més negatius —a vegades també frívols— que en fan alguns dels mitjans de comunicació, per citar alguns exemples, serveixen poc per reforçar la confiança, la legitimitat i la professionalitat que les institucions educatives i la docència

passius engolint inconscientment allò que la pantalla televisiva els ofereix— té la potència suficient per contrarestar o posar en dubte l'autoritat moral que els docents han de tenir (i que ells mateixos també han de construir) per exercir la seva tasca amb eficàcia i responsabilitat.

En el context escolar, l'educació és una relació en què intervenen factors intel·lectuals, emocionals i corporals de dues persones, el professor i l'alumne, i que ha de configurar unes relacions interpersonals sòlides, respectuoses i d'acceptació mútua. Sense aquesta relació, la docència no té sentit. Ja en el seu temps, Aristòtil va tornar un alumne als seus pares dient-los: “*No li puc ensenyar res, no em vol*”.

Seria un error atribuir la responsabilitat de l'acceptació d'aquesta dualitat només als mitjans de comunicació audiovisuals, ja que també ho és, i en gran mesura, dels altres agents educatius: la família, l'entorn social i el mateix professorat. Però la poderosa influència que exerceix la televisió en l'adquisició de models conductuals els atorga una gran responsabilitat sobre el procés educatiu dels nois i noies. És urgent que s'eduqui a no confondre conceptes bàsics: potenciar l'esperit crític no vol dir falta al respecte; educar en la democràcia vol dir practicar-la; educar en la llibertat no vol dir no conèixer els propis deures.

Cal que ens posem d'acord

a transmetre els mateixos valors, evitant la contradicció i la incoherència. No fos cas que, sense voler-ho, estiguéssim bastint un model contrari al desitjat: un model *deseducador*.

És urgent que, tots plegats, revisem moltes coses entorn de l'educació perquè educar és quelcom més profund. No val només mirar cap enfora: és hora de fer autocrítica, de mirar cap endins.